

2020-02-28

Rätten till ersättning vid allmänfarlig sjukdom

Risken att bli smittad av Covid-19 viruset, Coronaviruset, har ökat i Sverige. Frågor har uppstått om vad som gäller för rätt till lön mm. Regeringen har fattat beslut om att klassa smittan som allmänfarlig och samhällsfarlig enligt smittskyddslagen.

Principen är att en anställd har rätt till lön om arbetstagaren står till arbetsgivarens förfogande för att utföra arbete. Den som inte gör det har inte rätt till lön. Det innebär att en anställd normalt måste inställa sig på arbetsplatsen och vara beredd att utföra sina arbetsuppgifter. En arbetstagare kan således inte välja att stanna hemma från jobbet av rädsla för att bli smittad av viruset. En anställd kan dock komma överens med sin arbetsgivare om att utföra arbetet hemifrån. Om den anställde är på tjänsteresa och blir fast i karantän pga ett myndighetsbeslut är det däremot att se som en del i tjänsten och lön ska betalas.

Den som stannar hemma utan att arbetsgivaren godtagit detta har således inte rätt till lön oavsett orsak. Situationen kan jämföras med att en arbetstagare inte kan inställa sig på arbetsplatsen pga naturhinder, snökaos och liknande. Inte heller då har arbetstagaren rätt till lön oavsett att man är helt utan skuld till det inträffade. Men det är naturligtvis inte olovlig frånvaro om man inte kan ta sig till jobbet pga ett myndighetsbeslut.

Om arbetstagaren står till arbetsgivarens förfogande för att utföra arbete har arbetstagaren rätt till lön oavsett om arbetsgivaren kan tillhandahålla något arbete. Om arbetsgivaren exempelvis inte kan bedriva sin verksamhet som vanligt pga brist på material från Kina så har den anställde ändå rätt till lön. Om arbetsgivaren uppmanar den anställde att inte komma till arbetet pga att arbetsgivaren är rädd för smittan har arbetstagaren rätt till lön.

Den som blir sjuk av viruset och saknar arbetsförmåga har naturligtvis rätt till sjuklön från arbetsgivaren på vanligt sätt och därefter rätt till sjukpenning från Försäkringskassan om arbetsförmågan blir långvarig.

Eftersom smittan klassats som allmänfarlig har den som är smittbärare men har arbetsförmåga och kan arbeta rätt till smittbärrpenning från Försäkringskassan. För rätt till ersättning krävs att en läkare har beslutat att arbetstagaren inte får arbeta pga att denne är smittad eller kan vara smittad av Covid-19. Det krävs alltså ett läkarintyg för rätt till ersättning. Smittbärrpenning kan också betalas ut för att arbetstagaren ska till en läkare för att utreda om man är smittad.

Smittbärrpenningen är knappt 80 procent av lönen, dock högst 804 kr per dag. Någon karens finns inte när det gäller smittbärrpenning. Den som smittats eller kan antas ha smittats har också rätt till ersättning för resor som är nödvändiga för att göra läkarundersökningar, kontroller eller behandlingar.

Dan Holke

Chefsjurist LO TCO Rättsskydd